

Om författaren

Tore Jungerstam är doktorand inom GT-exegetik. Hans doktorsarbete görs inom Åbo Akademi där han analyserar den litterära kompositionen av urhistorien, 1 Mos 1:1–11:26.

För mer intressant material gå till www.urhistorien.com eller torejungerstam.academia.edu. Han har skrivit två böcker om Flodberättelsen. Den [ena fokuserar på den Bibliska berättelsen](#), medan [den andra är en komparativ analys](#) som granskar hur den bibliska berättelsen förhåller sig till andra flodberättelser, speciellt den som återfinns i Gilgamesheposet.

Artikeln har varit publicerad i [Sändebudet](#) 11/2024.

Flodberättelsen

Del 3 av 4: Hur många gånger börjar floden?

Flodberättelsen är den längsta berättelsen i urhistorien, och den utgör största delen av enheten Noachs fortsatta historia, som omfattar Första Moseboken 6:9–9:29. Det här är den tredje delen av fyra.

I föregående artikel behandlade jag frågan om huruvida det finns en motsägelse i flodberättelsen vad gäller antalet djur som ska in i arken. Nu ska jag granska huruvida floden börjar mer än en gång, och om det är så att Noach och hans söner går in i arken mer än en gång. Det här är en vanlig uppfattning i akademisk litteratur, och det anses bero på att det är två olika flodberättelser som en redaktör sammanfogat till den berättelse som nu finns i Bibeln.

Översättarens dilemma

När man översätter en text innebär det alltid en tolkning. Ett ord på hebreiska har ofta mer än en betydelse, och översättaren måste välja bland flera möjligheter. Samma gäller med hebreiskans verbformer. I svenskan förstår man till exempel alltid tidsformen perfekt som något som "har hänt". Men i hebreiskan är det inte så.

Därför har många slutat använda de svenska benämningarna för hebreisk grammatik, eftersom de ofta är direkt missvisande. Förståelsen av hebreiskans perfekt är av speciell betydelse eftersom den kan översättas med allt från dåtid till en nära förestående framtid.

Detta innebär att översättaren alltid är tvungen välja mellan olika möjligheter vad gäller förståelsen av den hebreiska perfekt-formen. Är det något som har hänt långt tidigare, något

som sker just nu eller något som strax kommer att ske? Om översättaren tolkar fel kan denna skapa förvirring eller motsägelser som inte fanns i den hebreiska texten.

Det som borde vara vägledande är att man väljer den förståelse som gör texten logiskt sammanhängande och förståelig – om en sådan möjlighet finns.

Börjar floden flera gånger?

Faktum är att om grundtexten vore en modern svensk översättning skulle det finnas fog för påståendet att floden verkar börja två gånger, liksom att Noach går in i arken mer än en gång. Jag följer nu texten i Svenska Folkbibeln, men samma sak gäller Bibel 2000.

I Första Moseboken 7:1 befaller Gud: *Gå in i arken!* I vers 4 informeras Noach om att floden kommer om sju dagar. Sedan bekräftas i vers 5 att Noach verkligen gjorde allt som HERREN hade befallt.

Ett sätt att förstå den bekräftelsen är att Noach gjorde som Gud hade befallt och gick in i arken redan då. Man kan också tänka att Noach då ännu inte var inne i arken, men två verser senare ser man att författaren explicit hävdar att Noach gick in i den. Och i vers 10 berättas att floden kom med sitt vatten. Om jag slutar läsa här, har jag uppfattningen att floden har kommit och att Noach är inne i arken. I så fall borde jag bli förvånad över vad som följer i 7:11–13:

Det år då Noa var sexhundra år, på sjuttonde dagen i andra månaden, bröt alla det stora djupets källor fram, himlens fönster öppnades, och det regnade över jorden i fyrtio dagar och fyrtio nätter. Just den dagen gick Noa in i arken tillsammans med sina söner Sem, Ham och Jafet, sin hustru och sina tre sonhustrur.

Läser man den svenska översättningen är det motiverat att fråga sig hur många gånger Noach går in arken. Det verkar som att han gör det vid minst två tillfällen. Floden börjar också två gånger, först i vers 10 och sedan i vers 11.

Om man låter skrift tolka skrift kan man ändå komma fram till att såväl flodens start som Noachs intåg i arken ägde rum bara en gång. Det går att inse detta, trots textens upprepningar.

Men det är inte svårt att förstå varför någon kommit på tanken att det handlar om två olika versioner som kombinerats på ett lite klumpigt sätt.

Den hebreiska texten

Finns förvirringen på samma sätt i den hebreiska texten, eller beror den på val som översättare gjort som inte är optimala? För att kunna svara på det använder jag min egen översättning.

Temat ”gå till arken” förekommer fyra gånger. Jag återger först alla tillfällen för att tydliggöra huruvida samma information upprepas eller inte, sedan följer min kommentar och analys.

Tillfälle ett: 1 Mos 6:18

Och du ska komma till arken, du och dina söner och din hustru och hustrurna till dina söner med dig.

Tillfälle två: 1 Mos 7:1

Kom du och hela ditt hus till arken, för dig har jag sett rättfärdig inför mitt ansikte i denna generation.

Tillfälle tre: 1 Mos 7:7

Och kom Noach och hans söner och hans hustru samt hustrurna till hans söner med honom till arken undan flodens vatten.

Tillfälle fyra: 1 Mos 7:13

Just denna dag hade Noach med Shem och Cham och Jafet, Noachs söner, samt Noachs hustru och de tre hustrurna till hans söner med dem gått in i arken.

Vid tillfälle ett har verbet *framtida betydelse*: Du och dina söner ska komma till arken tillsammans med era hustrur och bli räddade genom den.

Tillfälle två används *imperativ*: Kom till arken du och hela ditt hus! Gud informerar att det nu närmar sig, om sju dagar ska floden komma. Den vanliga översättningen är ”Gå in i arken”. Man kan översätta det aktuella verbet med antingen ”gå” eller ”kom”, bägge fungerar.

Men säger inte hebreiskan ”in i arken”? Den hebreiska texten säger *el hatevah*. *Hatevah* betyder ”arken” medan *el* i vanliga fall betyder ”till” i betydelsen ”i närheten av”. Ett exempel är när Gud för djuren till, *el*, Adam för att han ska namnge dem i Första Moseboken 2:19. I Första Moseboken 19:27 ska Abraham gå till, *el*, den plats där han tidigare stått.

Om sammanhanget kräver det så kan *el* faktiskt betyda ”gå in i”, men det är inte den vanliga förståelsen av *el*, än mindre en nödvändig tolkning.

Endast vid det tredje tillfället används berättarformen *imperfekt konsekutiv*. Det är den form som används för att föra berättelsen kronologiskt framåt. Det innebär att nu, och endast nu, informerar berättaren om att Noach verkligen kom till arken.

Vid det fjärde tillfället används *perfekt*, som beroende på sammanhanget kan förstås på tre olika sätt: något som har skett, något som sker just nu eller något som strax kommer att ske. I det här fallet har floden redan kommit, och berättaren informerar om att de just samma dag som floden bröt ut hade de slutligen ”gått in i arken”.

Det är alltså samma *el hatevah* även här, men nu förstår man av sammanhanget att de inte bara hade gått *till* arken, utan att de även verkligen hade gått *in i* den en sista gång.

Nej, det är inte så att den hebreiska texten är märkligt upprepande så att den flera gånger berättar att Noach gick in i arken. I stället är det en logiskt väl sammanhängande text utan onödiga upprepningar. Felet fanns inte i den hebreiska texten, utan i översättarnas tolkning av den.

Hur många gånger börjar floden?

Hur är det då med flodens inledning? I Första Moseboken 7:10 sägs att vattnet kom över jorden efter de sju dagarnas väntan, medan det i följande vers på nytt sägs att floden började. Det finns således skäl att granska även detta för att se vilka tolkningsmöjligheter den hebreiska texten ger.

Det finns skäl att påminna om sammanhanget. Noach har informerats om att han ska bege sig till arken eftersom floden snart är här. Tidsangivelsen är specifik: Om sju dagar ska floden komma. Han har nu kommit till arken, medan djuren ännu håller på att äntra den. Sedan kommer den aktuella versen som ofta översätts så här: *Efter de sju dagarna kom flodens vatten över jorden*. I så fall började den nu. Men finns det en bättre förståelse?

Det första ordet i den hebreiska texten är *wajehi*. Det är ett speciellt verb som används i början eller slutet av en litterär enhet. Slutet av de sex skapelsedagarna avslutas alla med ”*wajehi – Och det blev afton ...*”

Det står det inte ”efter de sju dagarna” i den hebreiska texten. Om författaren hade tänkt säga just det, hade inte hebreiskan utgjort något problem. I stället väljer författaren att sätta en preposition före sju, *le-* som vanligen betyder ”till” eller ”mot”. Översättningen kan därför bli ”och det blev mot de sju dagarna”. Förståelsen kan således bli att tiden, de sju dagarna, håller på att rinna ut.

Vad står det sedan? Vilken verbform används i samband med flodens vatten? Om författaren ville uttrycka ”nu kom flodens vatten över jorden” är berättarformen imperfekt konsekutiv ett självklart val. Men författaren använder inte den formen, utan han använder perfekt. Den formen kan, som jag nämnde tidigare, användas såväl för något som har hänt eller händer, något som händer just nu eller något som är i beråd att hända i en nära förestående framtid.

I så fall hävdas inte att flodens vatten ”kom”, utan att flodens vatten ”skulle komma” vilken minut som helst. Floden var i beråd att komma. De sista sandkornen höll på att rinna ner i timglasets, luften vibrerar av spänning och förväntan för ...

Det blev mot sju dagar och flodens vatten var att komma över jorden.

Nästa vers rapporterar, föga överraskande, om flodens dramatiska start.

Med den här tolkningen finns inte längre en klumpigt sammansatt text med onödiga och förvirrande upprepningar vad gäller flodens start. I stället kan man njuta av litterär briljans och en logiskt sammanhållen berättelse.

Kan man göra så här?

Är det så att jag försöker täcka över den hebreiska textens brister genom långsökta tolkningar? Nej, jag gör vad varje översättare bör göra, oberoende av vilken text som ska översättas. Man ska alltid välja det alternativ som gör texten logiskt sammanhängande, om det finns ett sådant alternativ. Man ska ju inte göra sådana val som förvandlar en logiskt väl sammanhållen text till något som kan betraktas som ett förvirrat lappverk. Tyvärr förekommer det senare vad gäller de avsnitt jag har behandlat i den här artikeln. Men det är åtminstone inte den hebreiska författarens fel.

Min översättning

Till sist vill jag presentera min översättning av den aktuella delen av flodberättelsen. Den prioriterar de hebreiska ordvalen och följer också långt den hebreiska ordföljden.

Och du ska komma till arken, du och dina söner och din hustru och hustrurna till dina söner med dig. Och av allt levande, av allt kött, par av allt ska du föra till arken för att överleva med dig, hane och hona ska de vara. Av de flygande varelserna efter sitt slag och av boskapen efter sitt slag och av alla kryp på marken efter sitt slag. Par av allt ska komma till dig för att överleva. Och du, ta åt dig av all mat som är till föda och samla till dig. Och det ska vara åt dig och åt dem till föda. Och gjorde Noach i enlighet med allt som befallt honom Gud. Så gjorde han.

Och sade HERREN till Noach: Kom du och hela ditt hus till arken, för dig har jag sett rättfärdig inför mitt ansikte i denna generation. Av alla rena djur ska du ta åt dig sju sju, hane med dess maka, men från det djur som inte är rent, ett par hane med dess maka. Också av himlens flygande varelser sju sju, hane och hona för att ska leva avkomma på ansiktet av hela jorden. För om sju dagar ytterligare låter jag det regna över jorden 40 dagar och 40 nätter. Och jag ska utplåna allt som finns till, som jag gjort, från markens ansikte. Och gjorde Noach i enlighet med allt som befallt honom HERREN.

Och Noach var 600 år när floden skulle föra vatten över jorden. Och kom Noach och hans söner och hans hustru samt hustrurna till hans söner med honom till arken undan flodens vatten. Av rena djur och av djur som saknar renhet och av flygande varelser och av allt som kryper på marken, par om par kommer de till Noach till arken, hane och hona, såsom Gud hade befallt Noach. Och det blev mot sju dagar och flodens vatten var att komma över jorden.

Under det sexhundra året av Noachs liv i den andra månaden under den sjuttonde dagen i månaden. Denna dag brister alla det stora djupets källor och himmelens slussar [öppnas](#).

Och det blev regn över jorden 40 dagar och 40 nätter. Just denna dag hade Noach med Shem och Cham och Jafet, Noachs söner, samt Noachs hustru och de tre hustrurna till hans söner med dem gått in i arken. De och allt liv efter sitt slag, ja all boskap efter sitt slag och alla

*krypande kryp på jorden efter sitt slag och alla flygande varelser efter sitt slag, alla fåglar allt bevingat. Ja de kom till Noach, till arken, par om par av allt det kött som i sig hade **anda** av liv, ja de kommande var hane och hona. Av allt kött hade de kommit såsom hade befallt honom Gud. Och stängde HERREN efter honom.*

I den sista artikeln i serien om flodberättelsen kommer jag att behandla frågan om huruvida flodberättelsen är ett lån från andra mesopotamiska flodberättelser. Vi ses då!

Tore Jungerstam

Annan forskning av Tore Jungerstam:

Alla arbeten kan läsas via <https://urhistorien.com> eller torejungerstam.academia.edu. De kan också beställas som böcker från tore.jungerstam@gmail.com.

- 2013 [1 Mosebok 1:1–2:3 och det babyloniska eposet Enuma Elish](#). En analys av det gemensamma i kosmogonin och av texternas syfte. Pro gradu avhandling. Teologiska Fakulteten, Åbo Akademi.
- 2015 [Hur förhåller sig Edenberättelsen till skapelseberättelsen](#). En analys av struktur och innehåll.
- 2016 [Historien om Kain och Abel](#). En analys och kommentar av 1 Mos 4.
- 2017 [En analys och kommentar av 1 Mos 5:1–6:8](#): Adams och människans fortsatta historia.
- 2018 [Noachs fortsatta historia](#). En analys och kommentar av 1 Mos 6:9–9:29.
- 2018¹ [Flodberättelsen i GT och Gilgamesheposet](#). En komparativ analys.
- 2020 [1 Mosebok 1:1–2:3 och det babyloniska eposet Enuma Elish](#). En analys av det gemensamma i kosmogonin och av texternas syfte. En bearbetad upplaga med förklaringar till hebreisk text.
- 2021 [Översikten av nationerna](#). En analys och kommentar över 1 Mos 10.
- 2021¹ [Babels torn samt Shems fortsatta historia](#). En analys och kommentar av 1 Mos 11:1–26.
- 2023 [Terachs fortsatta historia](#) – berättelserna om Abraham. 1 Mos 11:27–25:11. Översättning med litterär analys.
- 2024 [Jona bok](#). Översättning med kommentar.